

**Πρέπει να ανησυχούμε για τα «στρατηγικά αποθέματα νερού» της Ιεράπετρας?,
Αντιμετώπιση Ανομβρίας.**

Δρ. Μαρίνος Κριτωτάκης,

(μέλος Δ.Σ. ΓΕΩΤ.Ε.Ε. - Παράρτημα Κρήτης)

Στις αρχές του έτους 2018 τα τοπικά και εθνικά ΜΜΕ είχαν ως κύριο θέμα τα παρακάτω:

- «... Ανομβρία για 4η συνεχόμενη χρονιά, «κινδυνεύει» ο κάμπος της Ιεράπετρας από τη λειψυδρία...», Ο πρόεδρος του ΤΟΕΒ Ιεράπετρας κ. Μανόλης Παπαδάκης: «1,2 εκατομμύρια κ.μ. νερού στο Φράγμα Μπραμιανών - 2.000 η αγωγιμότητα...»
- «...Η ανομβρία απειλεί χιλιάδες στρέμματα καλλιεργειών στην Ιεράπετρα, Καμπανάκι κινδύνου έκρουσε με συνέντευξή του ο δήμαρχος Ιεράπετρας Θεοδόσης Καλαντζάκης για τις καλλιέργειες της ευρύτερης περιοχής, λόγω της ανομβρίας...».
- «...Δραματική η κατάσταση με την ανομβρία στην Κρήτη...- Στέρεψε το φράγμα Μπραμιανών...»
- «...Αδειάζει το Φράγμα των Μπραμιανών! SOS εκπέμπει ο ΤΟΕΒ Ιεράπετρας μετά την συνεχιζόμενη ανομβρία...».
- «...Κρήτη, Φωνή απόγνωσης από τους αγρότες της άνομβρης Ιεράπετρας...».
- «...Καταστρέφονται τα στρατηγικά αποθέματα της Ιεράπετρας...».

Τη μεγαλύτερη επίπτωση της παρατεταμένης και έντονης ανομβρίας των ετών 2015-2018 που έπληξε όλη την Κρήτη, φαινόταν να έχει η Ιεράπετρα, κυρίως για την καλλιεργητική περίοδο 2018, εξαιτίας της έλλειψης υδατικών πόρων. Το φράγμα Μπραμιανών διέθετε μόλις 1,2 εκατ. κ.μ. νερού όταν ο κάμπος απαιτούσε 12 εκατ. για την άρδευση 45.000 στρεμμάτων (Θερμοκήπια 15.000 στρ., Ελαιόδεντρα 450.000, Εσπεριδοειδή και διάφορα δένδρα 150.000). Επιπλέον, μεγάλο πρόβλημα ήταν και η ποιότητα του νερού, στο οποίο η αγωγιμότητα υπερέβαινε τα 2000 $\mu\text{S}/\text{cm}$.

Οι ποσότητες νερού που έλλειπαν από τη περιοχή για την καλλιεργητική περίοδο 2018 ήταν της τάξης των έξι (6) εκατ. κ.μ., δηλαδή, δεν έπρεπε να φυτευτεί περίπου το 50% των υφιστάμενων καλλιεργειών ενώ οι υπόλοιπες καλλιέργειες έπρεπε να αρδευτούν με νερό υποβαθμισμένο, λόγω της αυξημένης αγωγιμότητας από την πηγή της Μαλαύρας (η πηγή Μαλαύρας εμπλουτίζει με περίπου 5 εκατ. κ.μ. το φράγμα)

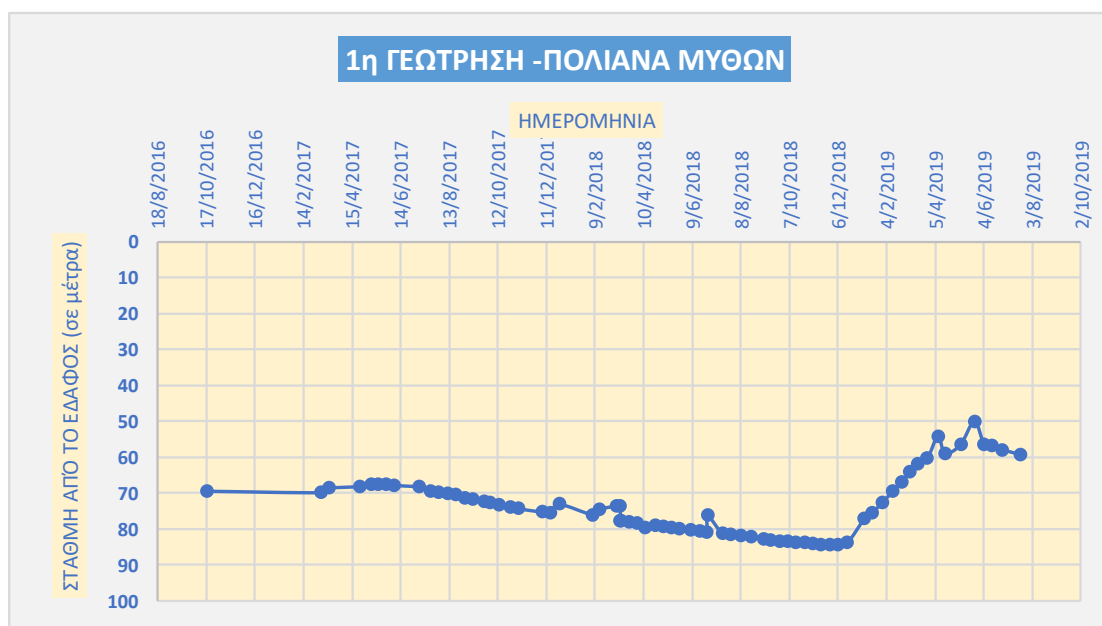
Την ευθύνη υδροδότησης όλων των καλλιεργειών την έχει ο ΤΟΕΒ Ιεράπετρας, ο οποίος είναι ένας από τους εξέχοντες πανελλαδικά τόσο για την υποδειγματική και με σύγχρονους κανόνες διαχείριση (εξοικονόμηση νερού άρδευσης), όσο και για την ευρωστία του (βιωσιμότητα). Με πρωτοβουλία του ΤΟΕΒ, οργανώθηκαν έγκαιρα συναντήσεις με τον Δήμαρχο Ιεράπετρας και τη Διεύθυνση Υδάτων, με θέμα την ανεύρεση της συγκριτικά μεγάλης ποσότητας των 6 εκατ. κ.μ. νερού που έλλειπαν από τον ΤΟΕΒ. Μόνη άμεση λύση ήταν η ποσότητα αυτή να αντληθεί από τον καρστικό υδροφορέα της περιοχής Πολιανά – Μύθων, κατόπιν, βεβαίως, συμφωνίας των τριών μερών που προαναφέρθηκαν.

Αναλυτικότερα, με βάση τα δεδομένα της Διεύθυνσης Υδάτων, ο υδροφορέας των Μύθων μπορούσε να προμηθεύσει την ποσότητα αυτή, χωρίς καμιά διακινδύνευση για υφαλμύρινσή του, καθώς επίσης φιλοξενούσε «ανανεώσιμα αποθέματα» μη εκμεταλλεύσιμα. Ανανεώσιμα αποθέματα είναι το νερό του υδροφορέα που ανανεώνεται σε

υπερετήσια βάση με τις βροχοπτώσεις και που, αν δεν χρησιμοποιηθεί, θα καταλήξει με την πάροδο του χρόνου, υπογείως στη θάλασσα. Τα αποθέματα αυτά είχαν κατ' αρχή δεσμευτεί με κανονιστική απόφαση, λόγω της ποιότητάς των, για την ύδρευση της ευρύτερης περιοχής της Ιεράπετρας. Το Δημοτικό Συμβούλιο και η Δ/ση υδάτων συμφώνησαν, υπό όρους, να δοθούν για άρδευση στον ΤΟΕΒ μέχρι τη λειτουργία του δικτύου μεταφοράς νερού στην πόλη της Ιεράπετρας, οπότε θα επανεξεταθούν οι όροι. Η ευρωστία του ΤΟΕΒ έδωσε τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει την κατασκευή δύο γεωτρήσεων στην περιοχή Πολιανά, σε σύντομο χρονικό διάστημα, υπό την επίβλεψη της Διεύθυνσης Υδάτων και να αντληθούν το έτος 2018 επτακόσια (700) κ.μ./ώρα από τον υδροφορέα των Μύθων, δηλαδή περισσότερα από τα έξι (6) εκατ. κ.μ. για το 2018.

Η αντιμετώπιση της λειψυδρίας και η «λήψη απόφασης» δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς τη συναίνεση του Δημοτικού Συμβουλίου, της Διεύθυνσης Υδάτων και του ΤΟΕΒ. Η συνεργασία των τριών φορέων ανέδειξε μια καλή πρακτική «Χρηστής Διακυβέρνησης» των νερών για την κάλυψη των αναγκών μιας περιοχής. Επίσης, με τη συνεργασία των παραπάνω μερών, δρομολογήθηκαν έργα για την αντιμετώπιση μελλοντικής λειψυδρίας και κυρίως, η κατασκευή της προσαγωγού Μύρτους που θα εμπλουτίζει το φράγμα με ποσότητες πλημμυρικού νερού, οι οποίες σήμερα καταλήγουν στη θάλασσα. Είναι αυτονόητο ότι η περιβαλλοντική απορροή στον Μύρτο έχει προτεραιότητα έναντι άλλων χρήσεων και επ' αυτού έχει ληφθεί ιδιαίτερη μέριμνα.

Όσον αφορά στις δημοσιεύσεις και τις απόψεις ότι οι γεωτρήσεις αυτές θα προκαλέσουν «την καταστροφή των στρατηγικών αποθεμάτων» του καρστικού υδροφορέα των Μύθων», αυτές είναι ανυπόστατες και επιστημονικά αβάσιμες καθώς ο υδροφορέας διαθέτει ανανεώσιμα αποθέματα. Συγκεκριμένα, ο υδροφορέας παρακολουθείται από τη Διεύθυνση Υδάτων και από τον ΤΟΕΒ και από τα διαγράμματα μεταβολής στάθμης που παρατίθενται, με την άντληση των 6 εκατ. κ.μ., το 2018, είχε πτώση στάθμης εννέα (9) μέτρα. Τα αποθέματα αυτά (υπερ)επαναπληρώθηκαν τη χειμερινή περίοδο 2018-2019 και μάλιστα εμφάνισαν άνοδο στάθμης τριάντα δύο (32) μέτρα, γεγονός που οφείλεται στο «υγρό έτος» 2018-2019.

Συνοψίζοντας, η περιοχή της Ιεράπετρας δέχεται τις λιγότερες βροχοπτώσεις, όταν η οικονομία της στηρίζεται στους υδατικούς πόρους, λόγω των θερμοκηπιακών καλλιεργειών και των κλιματικών συνθηκών. Ωστόσο, οι αναγκαίοι υδατικοί πόροι μπορεί να εξασφαλιστούν με τη συνδυασμένη χρήση επιφανειακών (φράγμα Μπραμιανών και προσαγωγός Μύρτου) και υπόγειων νερών (καρστικός υδροφορέας Μύθων και πηγή Μαλαύρας). Η διαχείριση της ζήτησης από τον ΤΟΕΒ Ιεράπετρας είναι υποδειγματική και θα πρέπει να συνεχιστεί απρόσκοπτα και στο μέλλον ώστε να έχουμε ορθολογική χρήση και περιορισμό των απωλειών ενός αγαθού του νερού.